- *Δεν είμ' εγώ* στο Θέατρο Ακάδημος-

Η ΛΟΓΙΚΗ ΦΑΡΣΑ

της Ειρήνης Μ. Μουντράκη

Το «Δεν είμ' εγώ» του Γρηγορίου Ξενόπουλου είναι μία αριστουργηματική, ευρηματική φάρσα που μπορεί να σταθεί ισότιμα απέναντι στις σπουδαίες ευρωπαϊκές φάρσες. Το έργο του πολύγραφου συγγραφέα μας έχει όλα τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν το είδος, -παρεξηγήσεις, παρανοήσεις, απιστίες συζύγων, ερωτικά γράμματα, μπερδέματα και κωμικοτραγικές καταστάσεις, όλα μέσα στη διάρκεια ενός 24ώρου-, όχι όμως ατάκτως χρησιμοποιημένα, μα μελετημένα και στη σωστή δοσολογία. Ως «καλοφτιαγμένο έργο» έχει να επιδείξει άρτια τεχνική, αυστηρή και επιμελημένη οικοδόμηση κάθε σκηνής. Επιπλέον όμως διαθέτει γλώσσα ζωντανή και αληθινούς, ολοκληρωμένους χαρακτήρες. Έργο με εξαιρετικά γοργό ρυθμό, πηγαίο και αβίαστο χιούμορ, αποτελεί ταυτόχρονα και μία εξαιρετικής ακρίβειας αποτύπωση των ηθών της ελληνικής κοινωνίας των αρχών του 20ού αιώνα. Ο Ξενόπουλος, άνθρωπος με ματιά καθαρή και διεισδυτική απέδωσε την έκφραση της εποχής και της κοινωνίας του, έπλασε ανθρώπους οικείους, δίνοντας στα έργα του τη δυναμική που τα έκανε να επιζούν έως σήμερα.

Ανέβηκε για πρώτη φορά το 1915 στο θέατρο Αθήναιον από τον θίασο του Νίκου Πλέσσα και τον ίδιο στον πρωταγωνιστικό ρόλο. Το επανέλαβε στο θέατρο Πανελλήνιον το 1916-7 και το 1943 παρουσιάστηκε από τον θίασο του Βασίλη Αργυρόπουλου. Έκτοτε οι επαγγελματικές παραστάσεις του έργου είναι περιορισμένες (ανάμεσα τους στο Εθνικό το 1979 και στο ΚΘΒΕ το 1990). Ο Σπύρος Παπαδόπουλος ήταν πιστεύω ο ενδεδειγμένος και ιδανικότερος ηθοποιός για να το επαναφέρει στη σκηνή.

Ο Σπύρος Παπαδόπουλος είναι μία σταθερή αξία του ελληνικού θεάτρου. Φτιαγμένος από τη στόφα του μεγάλου ηθοποιού, αλλά ταυτόχρονα σκληρά και επίπονα εργαζόμενος σε κάθε του ρόλο, καταφέρνει χωρίς υπερβολές, χωρίς επιτηδεύσεις, με χαμηλούς και αξιοπρεπείς τόνους, χωρίς να καταφεύγει σε ασφαλείς και δοκιμασμένες τεχνικές, αλλά με μιας σπάνιας ποιότητας χιούμορ, -χιούμορ απόλυτα ελεγμένο και υποταγμένο στην τεχνική του-, να πλάθει ρόλους ακέραιους, αγαπητούς και προσιτούς (λόγω της αλήθειας τους) στο κοινό. Ο καθηγητής της φυσικής και των μαθητικών, κύριος Πέτρος Παπαπέτρου, είναι ο άνθρωπος της λογικής, της οργάνωσης και του απόλυτου ελέγχου της ζωής και της

οικογένειας του. Ο ρόλος αυτός αποτελεί μία πρόκληση και ένα επικίνδυνο βήμα για τον ηθοποιό αφού καλείται να ερμηνεύσει έναν άνθρωπο σε κρίση ταυτότητας. Η τόσο απίθανη σύμπτωση, να έρθει ένας άλλος καθηγητής, με το ίδιο όνομα και πολλές κατακτήσεις, να κατοικήσει στο απέναντι διαμέρισμα δημιουργώντας μια σειρά αλλεπάλληλων παρεξηγήσεων, ανατρέπει δραματικά την απόλυτα τακτοποιημένη του ζωή. Ο Σπύρος Παπαδόπουλος συνέλαβε την αναγκαιότητα να ερμηνεύσει τον συγκεκριμένο ρόλο με απόλυτη σοβαρότητα και χωρίς να τον παρωδήσει. Όσο πιο αληθινός, όσο πιο τραγικός γίνεται ο καθηγητής τόσο πιο πολύ αναδεικνύεται και μεγεθύνεται η κωμικότητα των καταστάσεων.

Ο Κώστας Τσιάνος, που τα τελευταία χρόνια έχει αποδείξει την προτίμηση και την εμπιστοσύνη του στην νεοελληνική δραματουργία, ήταν ο κατάλληλος σκηνοθέτης για την σκηνική παρουσίαση του έργου. Πολύ εύστοχα «παρακίνησε» όλους τους ηθοποιούς, σε έναν πολύ γρήγορο, σχεδόν εξαντλητικό ρυθμό, ανταποκρινόμενο στις ανάγκες του έργου. Μόνο ο καθηγητής, από την ίδια τη φύση του ρόλου, διατηρεί πιο αργούς ρυθμούς, εντείνοντας το κωμικό αποτέλεσμα. Ως σκηνοθέτης φρόντισε επίσης να προβάλει τον «σκοπό του έργου» κατά τον συγγραφέα, που είναι η σάτιρα της ανθρώπινης λογικής και των ανθρώπων που την εμπιστεύονται τυφλά και αποκλειστικά. Δόμησε μια παράσταση ευχάριστη, καλοκουρδισμένη, ισορροπημένη και απέφυγε την παραγωγή ενός επιφανειακού θεάματος.

Στους υπόλοιπους ρόλους ο Κρατερός Κατσούλης (συνονόματος καθηγητής) ακροβατεί επικίνδυνα λόγω της ναρκισσευόμενης υποκριτικής του τεχνικής. Η Βασιλική Ανδρίτσου (σύζυγος του καθηγητή) έπλασε μία γυναίκα τρυφερή μα πληγωμένη εξαιτίας της συνεχούς παραμέλησης της από τον σύζυγό της. Η Κατερίνα Παπουτσάκη (Μαρίκα) στο ρόλο της σπιρτόζας υπηρέτριας και ο Μιχάλης Καλαμπόκης (Θέμος, νεαρός μαθητής του Καθηγητή) δροσερές και κεφάτες παρουσίες. Η Δέσποινα Γιαννοπούλου (Ντεζιρέ) και η Αγράμπελη Κινή (Κική) ως νεαρές κοκότες υπήρξαν αρκούντως καλές όπως και ο Μιχάλης Αλικάκος (Γιώργος – Γκαρσόνι). Η Θωμαΐς Ανδρούτσου (Πολύμνια) με κάποιες εκφάνσεις υπερβολής, παγίδα από την οποία δεν μπόρεσε να ξεφύγει και η Βάσω Ιατροπούλου (Βάσω). Θετική η παρουσία του Θόδωρου Μπογιατζή (Μπάρμπας) και του Στέλιου Πέτσου (Ξάδελφος). Όσο για την Κλεό Σκουλούδη, υπήρξε η χαρακτηριστική πεθερά του καλού ελληνικού κινηματογράφου, μια άρτια φιγούρα.

Οι χορογραφίες του Φωκά Ευαγγελινού κέρδισαν τις εντυπώσεις ιδιαίτερα στην αλλαγή του ρεαλιστικού και άκρως προσεγμένου σκηνικού που επιμελήθηκε ο Γιάννης Μετζικώφ. Η μουσική του Γιούρι Στούπελ διακριτικά συνοδεύει στιγμές του έργου.

Το πρόγραμμα της παράστασης που επιμελήθηκε η θεατρολόγος, Τζωρτζίνα Κακουδάκη, είναι αντάξιο της ποιότητας της παράστασης, γεμάτο πολύτιμο πληροφοριακό υλικό για τον συγγραφέα, το έργο και την εποχή του, και παράλληλα ανάλογο της αισθητικής της παράστασης.

Περιοδικό ΑΝΤΙ, τεύχος 814, Παρασκευή 2 Απριλίου 2004